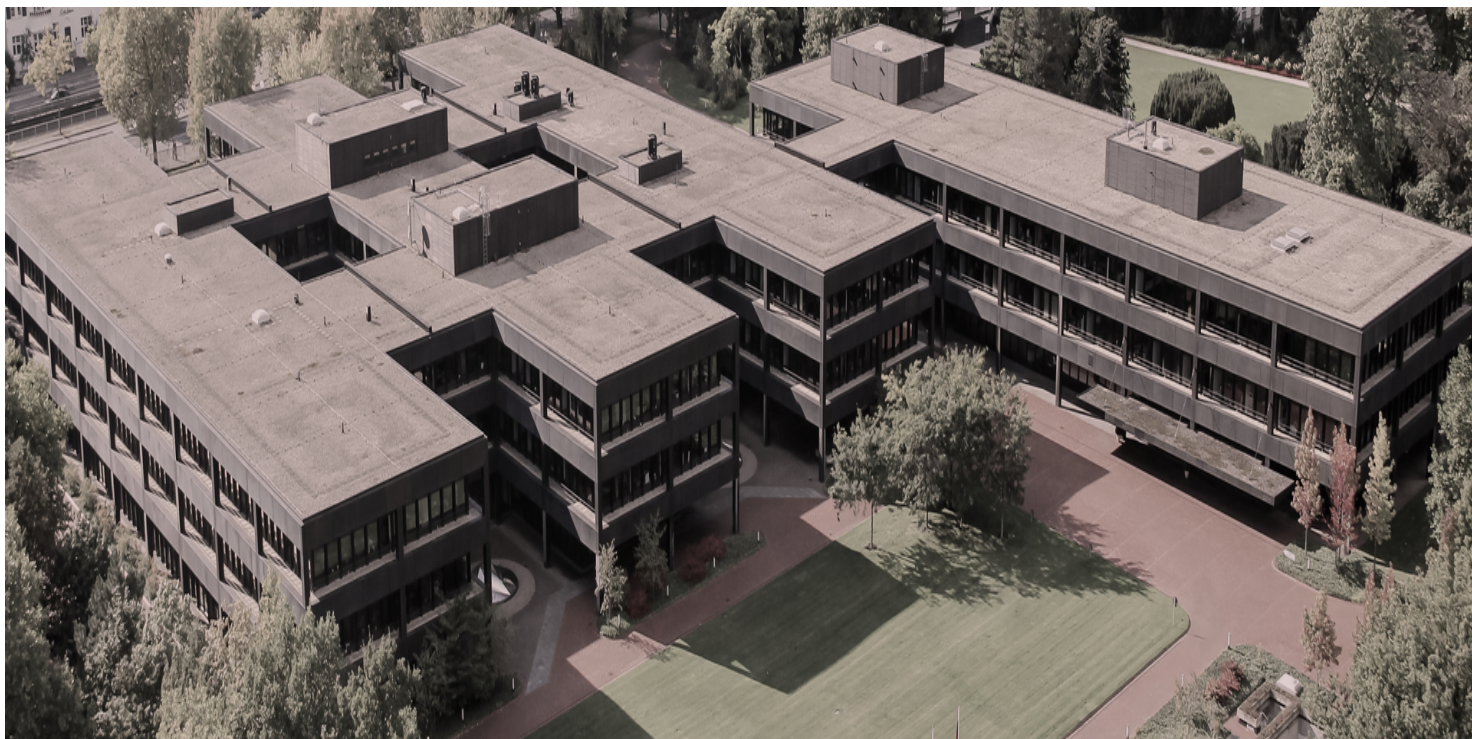

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/niemcy/97881,Szpieg-u-kanclerza-Sprawa-Gntera-Guillaumea.html>

Urząd Kanclerza Federalnego w Bonn

ARTYKUŁ

Szpieg u kanclerza. Sprawa Güntera Guillaume'a

OKRES HISTORYCZNY

(1970-1980) Od Gdańska do Gdańska

Autor: WITOLD BAGIEŃSKI 04.01.2023

6 maja 1974 r. kanclerz Republiki Federalnej Niemiec Willy Brandt zrezygnował ze stanowiska. Bezpośrednim powodem podania się przez niego do dymisji było aresztowanie, kilkanaście dni wcześniej, jego osobistego sekretarza.

Günter Guillaume został zatrzymany pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Niemieckiej Republiki Demokratycznej 24 kwietnia 1974 r. Choć przyznał się do tego, że jest funkcjonariuszem, to w trakcie dalszych przesłuchań odmawiał zeznań i ograniczał się wyłącznie do podawania danych personalnych. Wyrokiem sądu z grudnia 1975 r. został skazany na 13 lat pozbawienia wolności. Jego żona, Cristel, otrzymała wyrok 8 lat.

W młodości należał do Hitlerjugend, a w 1944 r. wstąpił do NSDAP. Po wojnie pracował jako fotograf i redaktor w wydawnictwie. W 1954 r. został zwerbowany przez Stasi jako tajny współpracownik.

Günter Karl Heinz Guillaume urodził się 1 lutego 1927 r. w Berlinie. W młodości należał do Hitlerjugend, a w 1944 r. wstąpił do NSDAP. Po wojnie pracował jako fotograf i redaktor w wydawnictwie.

W 1954 r. został zwerbowany przez Stasi jako tajny współpracownik o ps. „Hansen” i przeszedł szkolenie z zakresu pracy wywiadowczej. Po dwóch latach został wysłany do RFN w charakterze agenta perspektywicznego, czyli współpracownika, który podejmie próbę zakotwiczenia się w interesującym Stasi środowisku na Zachodzie.

Z czasem Guillaume został ukadrowiony, tj. zatrudniony we wschodnioniemieckim wywiadzie HVA (*Hauptverwaltung Aufklärung* – Zarząd Główny Wywiadu) w charakterze funkcjonariusza. Dla ułatwienia mu działania, w 1958 r., zwerbowano także jego żonę Cristel, która działała pod ps. „Heinze”.

**Günter Guillaume, fotografia z
Kroniki Departamentu I MSW z
1984 r. (fot. z zasobu IPN)**

Wtyka w SPD

Od 1957 r. Guillaume był członkiem popularnej lewicowej partii SPD (*Sozialdemokratische Partei Deutschlands – Socjaldemokratycznej Partii Niemiec*), a jego żona została sekretarką w jednym z regionalnych biur tego ugrupowania. W kolejnych latach agent piął się w partyjnej hierarchii, zostając w 1968 r. wybrany z listy SPD do rady miejskiej we Frankfurcie nad Menem.

W kolejnym roku poprowadził udaną kampanię wyborczą federalnego ministra transportu Georga Lebera, dzięki czemu został przez niego wciągnięty do pracy w Wydziale Polityki Gospodarczej, Finansowej i Społecznej Kancelarii Federalnej. Był cenionym urzędnikiem i cieszył się zaufaniem liczących się polityków SPD.

W młodości należał do Hitlerjugend, a w 1944 r. wstąpił do NSDAP. Po wojnie pracował jako fotograf i redaktor w wydawnictwie. W 1954 r. został zwerbowany przez Stasi jako tajny współpracownik.

Szczytem kariery Günтера Guillaume było powołanie go w 1972 r. na osobistego sekretarza kanclerza Willy'ego Brandta. Ze względu na pełnioną funkcję, szpieg Stasi posiadał dostęp do tajnych dokumentów, a ponadto dysponował pierwszorzędą wiedzą o działaniach i zamierzeniach swojego zwierzchnika.

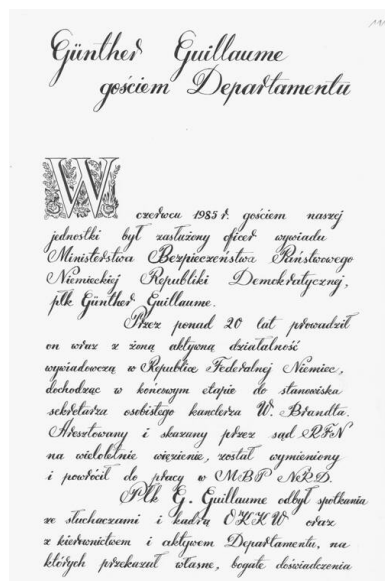
Już w połowie 1973 r. zachodnioniemieckie służby zdobyły dowody na to, że Guillaume szpieguje dla Niemiec wschodnich. Dla zdobycia dowodów jego winy i rozszyfrowania sposobu, w jaki się z nim komunikowano, rozpracowywano go przez wiele miesięcy. Kiedy w końcu został aresztowany, miał powiedzieć: „Jestem oficerem Narodowej Armii Ludowej NRD i pracownikiem Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego. Proszę o

uszanowanie mojego honoru oficerskiego”. Zdemaskowanie sekretarza kanclerza wywołało głęboki kryzys polityczny, którego kulminacją była wspomniana dymisja Brandta. Na wniosek opozycji Bundestag powołał komisję parlamentarną, która miała wyjaśnić „afery Guillaume’a”.

Szpiegowska emerytura

Enerdowski szpieg wyszedł na wolność już w 1981 r., dzięki wymianie agentów. Po znalezieniu się w NRD został nagrodzony wysokim odznaczeniem państwowym i awansowany do stopnia pułkownika.

W kolejnych latach Günter Guillaume wykładał w ośrodku szkoleniowym dla przyszłych oficerów HVA. Odwiedzał również sojusznicze służby. W czerwcu 1985 r. przyjechał wraz z drugą żoną do PRL, by spotkać się ze słuchaczami i kadrą Ośrodka Kształcenia Kadr Wywiadowczych w Starych Kiejkutach. Zorganizowano mu także możliwość zwiedzenia kraju i wyróżniono resortowym odznaczeniem. Relacja z tego wydarzenia została przedstawiona w Kronice Departamentu I MSW.

**Fragment Kroniki Departamentu I
MSW z 1984 r., poświęcony
wizycie Günthera Guillaume (z
zasobu IPN)**

z wieloletniej pracy wyświadczonej.
Spotkania te wzbogaciły cykl szkoleniowy
OZSW i przyczyniły się do wyjątkowo
korzystnej aspirowalności białych sił
wyświadczonej.

Na wniosek Dyrektora Departamentu I
MSW, płk G. Guillaume nadana została
przez Ministra Spraw Wewnętrznych, H. Łoza
Okrętu „Ia Zarugi” w Okręgu Sądowym Publicznym.

**Fragment Kroniki Departamentu I
MSW z 1984 r., poświęcony
wizycie Günтера Guillaume (z
zasobu IPN)**

COFNIJ SIĘ